

YEVLAX-AĞCABƏDİ ÇÖKƏKLIYINDƏ STRUKTUR ƏMƏLƏGƏLMƏYƏ VƏ NEFTQAZLILIĞA GEODİNAMİK REJİMİN TƏSİRİ

Sadıqzadə J.E.- I kurs magistrantı

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti

Yevlax-Ağcabədi çökəkliyində geodinamik rejimin lokal qalxımların formalaşmasına və neft-qazlılığa təsirini öyrənmək məqsədilə, qırışıqların morfolojiyasından istifadə edərək, onların planda morfoloji sxemi və bu ərazidə sıxılma gərginliklərinin paylanma intensivliyini keyfiyyətə qiymətləndirmək üçün ilk dəfə olaraq müxtəlif səthlər üzrə izomorf xəritələri qurulmuş və təhlil edilmişdir.

Maykopun səthi üçün qurulmuş izomorf xəritədə, izomorf əyrilərin qiyməti 1.5-3.2, Mezazoyun səthinə görə qurulmuş xəritədə isə onların qiyməti əsasən 1.2-2.4 arasında dəyişir. Buna baxmayaraq çökəkliyin cənub-qərb yamacında Ağcabədi və Sovetlər qırışıqları üçün bu qiymət uyğun olaraq 4.0 və 3.3 təşkil edir. Bu qalxımlarda izomorf əyrilərinin qiymətinin nisbətən böyük olması, bürünməyə məruz qalan effuzivin relyef çıxıntısının bu ölçüdə olmasıdır.

İzomorf xəritədən və qırışıqların morfoloji təsvirindən görüldüyü kimi, Təbəşir səthi üzrə qırışıqların inkişafına sıxılma gərginliklərinin təsiri çox zəif olduğundan qırışıqların fəza vəziyyətində hansısa bir qanunauyğunluq müşahidə edilmir. Buna baxmayaraq çökəkliyin cənub-qərb hissəsində Maykopun səthinə görə qurulmuş izomorf xəritədə izomorf əyriləri nisbətən sıx, morfoloji sxemdə isə qırışıqlar şimal-qərb-cənub-şərq istiqamətində cəhətlənməyə malikdirlər. Yəni, Təbəşirdə inkişaf edən lokal qalxımlar əslində aşınma qabığına malik effuziv massivlərin Təbəşir çöküntüləri tərəfindən bürüməsi nəticəsində formalaşmışlar. Lakin əgər effuziv massivləri üstdə yatan Paleosen--Eosen çöküntüləri bürüyərsə, (Sovetlər, Muradxanlı, Beyləqan, Güllücə, Carlı) demək olar ki, bu qırışıqların əmələ gəlməsində eninə əyilmə mexanizmi də iştirak etmədiyindən onlar nisbətən zəif inkişaf etmiş, bürümə mənşəli gömülmüş strukturlardır.